

מסורת הש"ם

(א) לעיל ד: (זי"ג, ב) וְלָקַחְנָה. זל. ב"ב ג.א. (ג) קַלְתִּיהָ. רש"ל ועיין רש"י. (ד) וְעָוִי הָיְתָם מִוֶּסֶד גִּישׁוֹן: ד"ה לפי שאין וכו' וקל"ט.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מדע וכו' דלא תמיז צה הכי הכי נמי: (ב) בא"ד וא"ת ומאי ראייה היא דלמא הדיא מיירי:.

גליון הש"ם

גבי יפה ויפה. עיין ב"ב דף נ"ג ע"א חוס' ד"ה אחר: שם והוצא חב"יו. קדושין מז ע"א:

מוסף רש"י

בעל חוב גובה את השבח. צעל חוב שגילה לתצרו מעות ומכר לזה הנכסים והשביחום לקוחות, טורף צעל חוב הגוף והשבח (בבברות נב.) וכל הקרקע טורף הלוקח כמו שהיא (משומת על ידי הלוקח (רע"ל יד): ואינו מחזיר ללוקח כלום (ב"ק צה).

רבינו חננאל

רבה בר רב הונא אמר כגון שגזל שדה ונטלה מסיקין מחמתו בא גנזל לגבות דמי השדה גובה אפי' ממשעבדי בא לגבות דמי פירות אינו גובה אלא מבני חור. ומקשי' בין לרבא דאמר דמי הדיק חפירות ברות שחיק ומעיות ובין לרבה בר רב הונא דאמר דמי השדה שולח' מסיקין אמאי טורף ממשעבדי מלוה על פה היא ומלוה על פה אינו גובה (אלא) ממשעבדי. ופרקי' הכא במאי נסקינן כגון שחבש הגנזל לגזלן בב"ד והייבואו ב"ד לטלם ואחר שנתחייב לז' ומכר נכסיו בזה הדין לטורף הגנזל כל הנכסין שמכר הגנזל מאחר שנתחייב בב"ד (א) מיהא שמעינן חיוב ב"ד לאדם לטלם כמלוה בשטר דמי וגבי אפי' ממשעבדי. הא דאמר שמואל אימליך ובתור הכי כתוב שופרא שבחא ופירו' כלומר לא כתובת אלו עד שתומלך במקנה ויאמר לו כתוב שהללו מעין תורפי השטר [הן] חשובין ולא מטופסא דשטרא שאין בהן ממש. ומקשי' ואי בבעל חוב שמואל מי אמר דאית ליה פירו והא איהו דאמר בעל חוב גובה את השבח שבח אין פירו לא. ופרקי' רב יוסף בביש ללוח קרקע. איכא דאמרי בשקנו מידו. ומקשי' עלה אבאי וכו' מותר ללות סאה בסאה מפסיד: אי צלוקה מגזלן. האי צע"ח כל שיעור שצח והשאר לא יצאו גנזל: קשיא רישא. דקמתי נטול את השבח מצעל הקרקע: קשיא רישא וסיפא. דקמתי צע"ח נותן את היציאה ולשמואל צעל חוב גובה השבח ואינו נותן כלום:

שנטלוה מסיקין. אנסים עכו"ם נטלוה מן הגזלן ומחמתו ומנן צבצבא קמא (דף קמז): הגזל שדה מחזירו ונטלוה מסיקין אס מחמת הגזלן חייב להעמיד לו שדה אחר והכי היא יוצאה מתחת ידו דקמתי צנטילת מסיקין הוא: **צדינא משמע**. הלכך צהוצאה

נגזל קאמר וגובה את הקרן דקאמר כשחפר צו צורות: **צעינא משמע**. כמו שהיתה ולא שחפר צה צורות: **ומכר אס השדה**. והכי היא יוצאה מתחת ידו של לוקח צדינא וצעינא: **צין לרצה צין לרצה**. דמוקמי צביית קרן מן הגזלן צנגזל הא מלוה על פה הוא ולא טרפא ממשעבדי:

כשעמד צדיו. קודם שמכר נכסיו וכיון דחייצבוו צ"ד אית ליה קלא והוא ליה כמלוה צשטר: **מאי פסקא**. צתמיה. פסקא תנא למלתיה דהעומד צדין אינו עומד על הפירות: **רב חיינא צר שילת**. סופר היה: **אמליך**. כשאתה כותב שטר הימלך צמוכר אס יקבל עליו להצבות ללוקח משפר נכסיו קרנא ושצחא ופרי אס יטרפוה ממנו: **כגון שיש לו קרקע**. לגזלן זה שמגצבו ללוקח קרקע ולא מעות דהשתא לא מחזי כרצית: אסור ללות סאה צסאה שמה יוקרו חמין: צהלווא שייך רצית טפי ממכר: **שקנו מידו**. על השבח דהוא ליה מחזיב משעת המכר קודם שיש שכר התמתנ מעות: **חדע**. דגובה ולא מצי לוקח למימר אנה אשצחי: **שדך כותב לו מוכר ללות**. צאחריות שטר המכר: **ואשפי**. אשקט. ודומה לו על הר נשפה דמתרגס על טורא שליח (ישעיה יג): **ואדרי**. אטרה מכל ערעור: **אינון ועמליהון ושצחיהון**. וכיון דעל מוכר הדר גצי צצחא צעל חוב מלוקח וחוזר הלוקח על המוכר: **מתנה דלא כתיב ציה הכי**. שאין אדם מקבל עליו אחריות מה שהוא נותן: **ה"נ**. דאס נותן נכסיו צמתנה לא גצי צעל חוב צצחא הואיל ולא הדר על הנותן: **וכי יפה כח מתנה כו'**. צתמיה: **יפה ויפה**. צצבר זה דמיון דלא הדר גצי ליה לא מפסיד ליה צמידי דלא אפסדיה לצעל חוב צצשלמא גופה של קרקע א"ל אמאי א צצצמיה מאין אגצה חובי אצל צצחא א"ל מאי אפסדתי:

מסייע ליה נאר שמואל. דצעל חוב גובה את השבח: **כשהוא גוצה**. כשלוקח חוזר וגובה מן המוכר: **צמילי אחריו**. צצבר אחר: **צלוקה מגזלן**. דנגזל ודאי טריף צצחא דאמר ליה ארעאי אשצח אצל צעל חוב כל כמה דלא טרפה לה לאו דידיה הוא וצצשותא דלוקח אשצח: **על היציאה**. שהוציא הלוקח צצצחה: **נטול**. הלוקח: **את השבח מצעל הקרקע**. מה שעודף על היציאה דאמר ליה פרעמי את חובך: אין לו ללוקח אלא מן היציאה שהוציא צה פורע לו שיעור שצח והשאר מפסיד: **אי צלוקה מגזלן**. האי צע"ח היינו גנזל: **קשיא רישא**. דקמתי נטול את השבח מצעל הקרקע: **קשיא רישא וסיפא**. דקמתי צע"ח נותן את היציאה ולשמואל צעל חוב גובה השבח ואינו נותן כלום:

המגיע

שנים אוהזין פרק ראשון בבא מציעא

טו.

כשעמד בדיון ע"ה הקרן ולא ע"ה הפירות. תימה אס כן מאי מפני תיקון העולם הלא צדין לא גצי דמלוה על פה לא גצי ממשעבדי ויש לומר דאי לאו מפני תיקון העולם הוא אמינא הואיל ועמד צדין על הקרן יש קול גס לפירות:

כגזן שקנו מידו. וא"ת א"כ אמאי קאמר אמליך הלא סתם קנין לכתיצה עומד וי"ל ה"מ כגזן שהקנה לו דצר שהוא צעין דכיון דיפה כמו לעשות קנין רוצה שיכתבו לו:

בע"ה חוב גובה את השבח. נראה דגצי אפי' מן השבח שהצניחו יתומים אע"פ שאין להם על מי לחזור והוא ליה כמתנה דאמרינן לקמן דלא גצי צצחא מ"מ גובה מהן משום דכרעיה דאצוהון יניחו כדמוכ צפרק יש צצור (בבברות דף נב. ושם) דתנן אין הצבור נוטל פי שנים צראוי כצמוחזק ולא צצצח ולא האשה כצתוצתה ולא הצנות צצמוותיהן ופרקי' צצמרל והאמר שמואל צעל חוב גובה את השבח ומשי מקולי כתוצה שנו כאן ומוזן צנות נמי תנאי כתוצה כצמוצה דמי והתם משצח יתומים מיירי דאי משצח לקוחות אס כן מאי אריא דלא טרפי צנות משצח והלא מגוף הקרקע נמי לא טרפי דאין מוציאין למזון האשה והצנות מנכסים משועבדים אלא ודאי צצצח יתומים מיירי ודוקא כתוצת אשה ומוצוות דקילי לא גצו משצח אצל שון צע"ח גצי ורש"י פירש התם מוזן הצנות כגזן נשא אשה ופסק לזון צצה ה' שנים ולפירושו אין רציה דמצי מיירי צצצח לקוחות אף לא נהיאר דלא שייך צצו תנאי כתוצה והא דאמר צהמקצל (לקמן דף קי). יתומים אומרים אנו השצחנו ואין השצח שך משמע דלא גצי משצח יתומים התם מיירי כשעשה אפומיקי ואומרים אנו השצחנו ותן לנו היציאה כדין יורד לתוך שדה חזירו שלא צצצשות וכן מוקי התם צצמסקנא כשעשאה אפומיקי: **תדע שכוך כתב בו'**. אין לפרש דהכי מוכח דצע"ח גובה את השבח צצצציל דצע"ח גובה את השבח דא"כ מאי פריך מתנה דלא כתיב צה (א) הכי נמי דלא טריף שצח והלא אין תלוי צביית הצע"ח צצצצית המוכר אלא יש לומר מדמשלם מוכר ללוקח את השבח אין לחוש אס יגצבו צעל חוב ממנו דאין הלוקח מפסיד כל כך וא"ת ומאי רציה (ב) היא דלמא מיירי צלוקח מגזלן דנגזל ודאי אית ליה שצחא וי"ל דאי צלוקח מן הגזלן איירי הוא ליה למכתב נמי (ד) ופיריהון אלא מיירי צצעל חוב דלית ליה פירי אי נמי מדקאמר ועמליהון היינו הוצאה על שצחיהון היינו השצח היתר על היציאה ואי צנגזל צלוקח מגזלן גופיה יציז ליה יציאה כדין יורד לתוך שדה חזירו שלא צצצשות:

הא

כאן בשבח המגיע

עין משפט ונר מצוה

קבא א מיי' פי'ט מהל' גולה ואצדה הל' ב ג סמג עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס'י שעב סעיף א': קבו ב מיי' פי"א מהל' מלוה ולוה הל' ד סמג עשין ד' טו"ש"ע ח"מ ס'י לט סעיף א וס'י ק'א סעיף א':

קבו ג מיי' פי'ט מהל' גולה ואצדה הל' ד סמג עשין עג טו"ש"ע ח"מ ס'י שעב סעיף א וסעיף ב: קבא ד מיי' פי"א מהל' מלוה ולוה הל' ג סמג עשין ד' טו"ש"ע ח"מ ס'י קטו סעיף ג: קבב ה מיי' ס'ס הל' א טו"ש"ע ס'ס סעיף א: קל ו ד מיי' פי'ט מהל' גולה הל' ו סמג עשין כ' טו"ש"ע ח"מ ס'י שעב סעיף א וע"ש וצרי"ף:

רבינו חננאל (המשך)

למי שקנו מידו. ופרקי' רב יוסף האי כהלואה אסור אבל בוביני שרי. ואציג דאמר רב כוזמן קרקע אין לו כלומר כיון שנטרפה שדה זו מידיו נמצא כאילו לא היתה מכירתו מכירה וכו' זה השבח או הפירות שבר מעותיו הוא נוטלה הא אמר רב יוסף כי האי גזנא בוביני שרי. ומסקנא דשמעתא הנותן שדיוו מתנה ובה בעל חוב לטורפה אינו גובה השבח דלא גבי בעל חוב הקונה אלא מן הקונה שדה משועבדת לבעל חוב ודייק רבא מדפריש בשטר וביני אנא אשפי ואמרק ואדכי זביני אלין אינון ועמליהון ושצחיהון ואוקים קרמך וצבי זבינא דגן וקביל עילוייה משום הכי גבי בעל חוב שחא דהא קביל עליה המוכר ונתרצה הקונה בזה אבל ובזה אמר יפה כח המתנה (ג) כולו לא גבי הבעל חוב מן המקבל מתנה שבח ובהו אמר יפה כח המתנה כולה והשבח כמות שהוא נותן לקונה י' כספים שהוציא על השדה וחוזר הקונה ונטול מן המוכר ק"י כספים ואם ההוצאה יחידה על השבח כגון שהוציא עליה כ' ושהו עכשיו ק"י אין לו מכע"ח אלא י' כספים מן ההוצאה שיעורו השבח שהשביח בקרקע ונטול מן המוכר ומפסיד י' כספים הלוקח. וזו שנוטל הקונה חלק בקרקע הוא נוטל.

^[א] ע"י צרי"ף לקמן דף ח גצי

^[ב] ממלא דרי' צאמרו לו צ"ד אס מן לו כ"י ע"ש סעי'ט.

^[ג] אולי צ"ל שאין כמות צה זה מלך